

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

HET IS AL LAAT, MENEER SOUFLÉ!

Eenakter

door

Fons Cras

Toneelfonds J. Janssens

Antwerpen - 1993

Nr. 2139

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste DRIE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:
S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

Wettelijk depot D/1994/220/4
ISBN 90-385-0288-5

cop. 1993 Toneelfonds J. Janssens/Fons Cras

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dekor

: Zithoek : Barmeubel met alles wat erbij hoort. Barkruk.
Twee zetels. Salontafel. Televisietoestel. Staande lamp.
Staande kapstok. Tafel met stoelen. Kastje ...
Beetje wanordelijke boel maar toch gezellig ouderwets.

Personages

: **Gérard Souflé**, net gepensioneerd ambtenaar, vrijgezel.
Gekleed in lichte regenjas met hoed en sjaal. Op kraag
dekoratie. Brilletje met ketting. Zwarte boekentas ...

Van Dam, jonge collega. Afgeborsteld typetje, tikkeltje
naïef.

Gertrude, ongehuwde zuster van Gérard. Verzuurd en
ongastvrij type.

Gérard Souflé komt neuriënd door zaal met zwarte boekentas. Gevolgd door Van Dam, onhandig met enkele bloemstukken en een ruiker. Beiden lichtjes aangeschoten.

Souflé : (Half zingend) Een vrijgezel die gaat pas ...

Van Dam : slàààpen ...

Souflé : Een vrijgezel die ...

Van Dam : ... gaat pas slapen ...

Souflé : Als ie alle sterren heeft gezien ...

Samen : Gezien !!! ...

Souflé : (Intussen zoekend naar huissleutel, zet boekentas neer. Plots vormelijk)
Aardig van u, meneer Van Dam, dat u een handje toesteeckt. Heel aardig !
(Vindt sleutel, opent deur. Tast naar lichtschakelaar. Licht in kamer aan)
Komt u binnen, meneer ... Pas op voor het trapje !
(Van Dam struikelt binnen) Had het eerder moeten zeggen.
(Roept naar keuken) Gertrude ! ... Gertrude ?! ... Ger ?...
(Geen antwoord. Hoed aan kapstok) Trut ! ...
(Zichtbaar pijn aan voeten, zit in zetel. Ziet collega met handen vol)
Oh, neem me niet kwalijk ! ... Zet ze daar maar ergens neer !
(Wijst naar stoel) En ga zitten, meneer Van Dam. Ga zitten !

Van Dam : (Doet het) Dank u !

Souflé : (Trekt schoen uit, bekijkt teen die doorheen kapotte sok steekt)
Jou heb ik nog es gezien. Hoe maak je het, ouwe jongen ?
(Handdruk. Teen weg) Gelijk heb je, kerel, dat je verdwijnt. Hier is toch niemand thuis. Alleen Gérard Souflé, vrijgezel met pensioen vanaf vandaag.
En mijn jonge vriend heu ...

Van Dam : Ook vrijgezel !

Souflé : Die mijn dienst overneemt ...

Van Dam : Vanaf vandaag.

Souflé : (Tot teen) Mijnheer Van Dam !

Van Dam : Aangenaam !

Souflé : En Gertrude natuurlijk.

Van Dam : Gertrude ? (Kijkt rond)

Souflé : Ach ja, Gertrude Souflé, mijn oudste zuster. Ook nooit getrouwd geweest.
Heeft nochtans jààààren lang gevrijd met de slager hier juist om de hoek.

Tot die op een vleesloze vrijdagavond een ander mals stuk vlees aan zijn haak sloeg en haar, Gertrude bedoel ik, in de koelkast plaatste. Bij manier van spreken.

Sindsdien is zij mijn huishoudster, baby-sit, engelbewaarder, moeder overste en oppaster in het hol van Gérard. Grrr !... (Bootst gegrom van leeuw na)

Van Dam : (Schrikt) Oei ! ...

Souflé : Hier is dus niet veel te beleven bij de Souflé's.
(Neemt schoen, bekijkt hem) Dit is de laatste schoen die vader zaliger voor mij maakte ... Vader Souflé ... (Zet schoen neer)

Van Dam : Souflé ! Wel een gekke naam hè, meneer Souflé ?!

Souflé : Souflé ! ... SOUFLEE ! ... De naam van een heel oude familie.

Van Dam : Met stamboom ?

Souflé : Jongen, mijn stamboom gaat terug tot de tijd dat ze er nog in woonden. Toen droegen ze nog geen schoenen natuurlijk.
(Recht, naar kapstok, hangt sjaal op)

Van Dam : Uw vader was dus schoenlapper ?

Souflé : Ja ! Hij werkte zich krom. Van de morgen tot de avond lapte hij schoenen. En soms lapte hij alles aan zijn laars. Dat waren moeilijke momenten. Ook voor moeder ! ... En als die dan toevallig haar moeilijke momenten had ! ... En ik, ik ben het produkt van de liefde van die twee.
(Weer naar kapstok, hangt overjas op, haalt doosje met horloge uit zak, gaat in midden staan, imiteert directeur)
" Meneer Souflé, de beheerraad is biezonder verheug en blij u vandaag te kun feliciteer met uw oppensioenstellink. " (Kucht)

Van Dam : Haha ! Precies de directeur ! U imiteert schitterend, meneer Souflé.

Souflé : " Na veertik jaar getrouwde dienst zijn wij nogmaals verheug en blij u vandaag dit kouden horloge te mogen aanbied. " - " Dank u wel, mijnheer de directeur ! " - " Et en passant heeft het de konink behaag u tot ridder in de kroonord te slaan. " - " Dank u nogmaals, mijnheer de directeur ! "

Van Dam : (Bewonderend) Toch niet niks : Ridder in de kroonorde ! Klinkt heel euh ... ridderlijk.

Souflé : Ik was gvd net zo graag ridder in de orde van het gat geweest.

Van Dam : Uw afscheidsspeech was ook niet mis, meneer Souflé.

Souflé : (Gevleid) Vond je ? ... Heb ik dagenlang geoefend. Hier in de kamer ! ...
(Recht, kucht)

" Mijnheer de directeur, collega's, vrienden, bedankt voor alles . Voor alles ! Ook, mijnheer de directeur, bedankt voor dit gouden horloge. Misschien zal ik nu het uur in het oog houden en altijd op tijd zijn, als ik ergens heen moet waar de tijd geen rol meer speelt.

Ik neem tevens de gelegenheid te baat, mijnheer de directeur, om mij te verontschuldigen omdat ik iedere dag zes minuten te laat kwam. Precies zes minuten iedere dag en dit veertig jaar lang. Maar u weet het, mijnheer de directeur, ik hield van stiptheid. (Legt horloge op dagbladhouder)

Van Dam : Bravo ! Applaus, applaus !... (Klapt in handen)

Souflé : Ja, handjes klappen, de nageltjes op mekaar . En dan een drankje !... (Naar bar)

Van Dam : (Enthoesiast) En heel veel gelukwensen !

Souflé : Een handje hier, een schouderklopje daar ...

Van Dam : En van Nikky, de dactylo, een kusje !

Souflé : (Schenkt zich een drankje in) Jij ook ?

Van Dam : Eigenlijk drink ik nooit, weet u ! Maar ik heb wel dorst van die champagne.

Souflé : (Schenkt glas vol) Asjeblief ! (Zet het hem voor)

Van Dam : Bent u blij dat het ... voorbij is ?

Souflé : Blij ?... Alles wat ik lief had en graag deed, verdween hiermee. Veertig jaar werken en leven tussen mensen ... Nu ben ik een pensioensnummer, Van Dam. Een man van de tijd, met gouden horloge en ridder in de pompompom, schol ! ... (Drinkt glas in één teug leeg. Van Dam doet hetzelfde) Gek hè ? Want - als je 't fijn nagaat - een mens is niet geschapen om te werken.

Van Dam : Neen ?

Souflé : Nee hoor ! Trouwens het bewijs is er. Je wordt er moe van. (Ziet leeg glas) Nog eentje ? (Komt met fles, wil bijschenken, ziet brief op tafel, zet fles neer, neemt brief) Post ?... Tiens, geen adres van afzender ... (Roept) Gertrude ! Gertrude, die brief ... Van wie ... ? Gertrude !!! ...

Gertrude : (Op, nors) Ik ben niet doof hè !... (Ziet Van Dam) Oh !... Je bent niet alleen, zie ik.

Souflé : Gertrude ! Meneer Van Dam, collega en opvolger! Was zo vriendelijk mij met de wagen thuis te brengen.

Van Dam : (Wil net zelf glas vullen, zet haastig fles neer als Gertrude op hem afkomt) Aangenaam ! Prettig met u kennis te maken, mevrouw !

Gertrude : (Kort) Aangenaam !... Met de wagen en zo jong nog ! (Zet fles terug op bar)

Souflé : Tegenwoordig rijden de kinderen met de wagen nog voor ze kunnen lopen.
Gertrude ! ... Van wie is die brief ?

Gertrude : Geen flauw idee ! Ik heb trouwens wel wat anders te doen dan jouw post te lezen. (Zet intussen bloemstuk van tafel op kast)

Souflé : Ach, doe dan maar verder, meid. Doe maar ! ... (Gertrude af) Weet ook nooit van toeten of blazen. (Brilletje op, opent brief)

Van Dam : (Beleefd) Dan zal ik maar es opstappen, meneer Souflé. (Wil drinken, bemerkt dat glas leeg is, zet het neer)

Souflé : Welnee, jongen ! Op mijn leeftijd heeft men geen geheimen meer. (Leest luidop) Lieve Gérard, van harte gefeliciteerd ! Zullen we samen nog eens een avondje borrelen ? Simonne. (Denkt na) Simonne ?! ... (Brilletje af)

Van Dam : Toch een geheimpje, meneer Souflé ?

Souflé : God, dat is al een hele tijd geleden, zeg ! Simonne ! ... (Legt brief neer, gaat naar kapstok, hangt vest op) Ik leerde haar zowat veertig jaar geleden kennen in een klein cafeetje ... Eerste kalverliefde zal ik maar zeggen. Ken je dat ? (Van Dam knikt een beetje onnozel neen) Geeft niks !
Op een keer maakten we een afspraakje en we deden een bioskoopje. Een bioskoopje van vijf tot acht ... Op de bovenste rijen was het dan een vrijage van je welste. Dus ... wij ook ! ... Ik heb zelfs nooit geweten welke film men toen draaide. Maar het was wel een lange.

Van Dam : U liet er geen gras over groeien hè, meneer Souflé ?!

Souflé : Nee hoor ! (Lacht) Na vijf minuutjes maakte mijn hand al een ontdekkingsreis in haar bloesje. Even later nam ik een visitekaartje en liet dat in hetzelfde bloesje glijden. " Wat doe je nu ? " vroeg Simonne. " Wel, zo hoort het toch ! " zei ik droogweg. " Als je op visite gaat en er is niemand thuis, laat je toch een kaartje achter. "

Van Dam : Kon uw verloofde daarom lachen ?

Souflé : Hartelijk lachen ! Wij hebben heel wat afgelachen, Simonne en ik.

Van Dam : Gedroeg u zich op het bureau ook zo, meneer Souflé ?

Souflé : Op het bureau ?... " Waarom flirt je toch zo ? " vroeg ooit juffrouw Haas.

Van Dam : Die ouwe vrijster ?

Souflé : " Waarom flirt je toch zo ? " Ik zei : " Haasje, flirten is achter een vrouw aanzitten tot ze je te pakken heeft. En wie niet waagt, blijft maagd. "

Van Dam : (Fluit) Dat heeft ze u zeker kwalijk genomen ?

Souflé : Weken lang gunde ze me geen blik. Tot ze op een middag vroeg haar blik ... sardijntjes open te maken. Wat ik ook deed.
Maar Simonne !... Als ik aan haar denk, word ik nog een beetje warm ... Jongen, die vrouw ademde deugdzaamheid uit, zeg !... Maar ze was meteen buiten adem.

Van Dam : Meneer Souflé, u was wel een fuifnummer, zo te horen.

Souflé : Het was een verdomd fijne tijd. Als ik ergens een vogeltje hoorde fluiten, dan was ik er als de kippen bij. Ja hoor ! (Zit in zetel)

Van Dam : (Naïef) Ik wist niet dat men in uw tijd al aan vrije seks deed.

Souflé : Vrije seks ?... Simonne lachte, als ik haar es zei : " Ik hou van jou op drie manieren. Voor, tijdens en daarna ! " (Doet nu pas tweede schoen uit)
Oef, dat scheelt een stuk ! ... (Pantoffel aan, zoekt andere)

Van Dam : (Haalt hem vanonder zitvlak) Deze ?...

Souflé : (Doet pantoffel aan, brengt schoenen onder kapstok)
Simonne ! ... Als ik haar kuste, deed ze altijd haar ogen toe. En toen ik haar es vroeg waarom ze dat deed, zei ze lachend : " Om beter de man te kunnen zien door wie ik gekust wil worden. " Malle meid !

Van Dam : Heeft u lang met haar gevrij ... ge ... verkeerd ?

Souflé : We hebben een paar jaar samen gerwoond. Zo maar ! Na acht jaar heeft ze mij verlaten. Eindelijk was ik weer alleen en reeds vroeg ik mij af met wie ...

Van Dam : En ... Simonne ?

Souflé : Vertrok naar Parijs in de buurt van Mont-Martre.

Van Dam : En heeft u daarna nog euh ... andere ... ?

Souflé : Ach, Simonne was in feite de enige vrouw die in mijn leven wat betekend heeft. Toen ze van me wegging, is Gertrude bij mij komen inwonen. Zij zorgde ervoor dat ik mijn boterhammetjes meenam in een gele brooddoos. En een rode thermos met koffie. (Lacht)
En als ik dan ... Haal die bloemen even weg, wil je ! ... (Neemt boekentas. Van Dam neemt ruiker van tafel, weet niet waar leggen, houdt hem vast)
Als ik dan 's middags mijn zwarte boekentas op het bureau plaatste (Doet het), nam ik mijn gele boterhammendoos en mijn rode thermos. (Stalt ze uit : zwart, geel, rood) Ik stond recht en zong met bouche fermée : pompom pompom pom ... (op melodie van Brabançonne)
En dan bekeek Jan Van Vlaanderen mij met een venijnige blik en die floot dan tussen zijn tanden ... (Fluit : Ze zullen hem niet temmen ...)

Alla, deze spullen zijn nu nog goed genoeg voor spullenhulp. (Pakt ze in en zet boekentas onder kapstok)

Van Dam : Een streng man, Van Vlaanderen ! (Nog steeds met ruiker in hand)

Souflé : Hmm ! ... Kan niet lachen. Hij heeft soms de kramp van zijn kin tot aan zijn knieën. Tussen ons heeft het nooit goed geboterd. En dat kwam door Nikky, de dactylo.
Verdomme zeg, nu roddel ik al over de collega's die op het bureel werkten.

Van Dam : Waar u uw boterham verdiende.

Souflé : Heu, boterhammetje ! Niet zo denderend. Dat weet jij ook wel ! Maar kom, het was een vaste job en dat betekent ook wat.

Van Dam : (Groots, met ruiker gesticulerend) Ja ! In deze materialistische tijden kan men best een boterham verdienen.

Souflé : Het is toch waar, jongen. Met al dat inleveren, besparen, inleveren, besparen. Alsof er geen andere werkwoorden meer bestaan.
Het is toch waar, verdomme. Iedere keer als ik denk de eindjes aan elkaar te kunnen knopen, is er één of andere Jean-Luc die de eindjes verlegt.
Zeg nu eerlijk, Van Dam, tussen mannen : Heb jij ook altijd zoveel maand over op het einde van je geld ? Ja ? ...
(Van Dam heeft even moeite om te begrijpen, knikt aarzelend)
Dat moest me even van het hart. Maar daar gaat het niet om. Ik had het over de collega's. (zit op barkruk) Als ik ze stuk voor stuk voor me zie zitten, dan kan ik je gerust zeggen : toffe ploeg !

Van Dam : Ja, toffe ploeg !

Souflé : Buiten een paar ... Maar ja, in elk huishouden kookt de pap al es over, zal ik maar zeggen ... Meneer Van Kakelgem ...

Van Dam : Van Kakelgem ?... Zeker van voor mijn tijd ?

Souflé : Hè ?... Ach ja, natuurlijk !... Meneer Van Kakelgem was bureelhoofd toen ik zo 'n snotneus was als jij. Dat kon je zo zien ... Kaal hoofd, spitse neus waar een brilletje op stond.

Van Dam : Ook een gekke naam : Van Kakelgem.

Souflé : Die had hij niet gestolen. Kon die man op een dag wat afkakelen, zeg ! ... (Zet brilletje op neuspunt) En daarbij had hij zo een hoog piepend stemmetje. Zo van : Souflé, Souflé, breng mij het dossier (dosjee) van meneer Duprez ! En vlug ermee ! ...

Van Dam : Dat rijmt.